

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO-4101-001-03/2014

P/14/050

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/050 – Nadzór nad funkcjonowaniem ferm zwierząt.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Bartosz Tomczyk, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 89430 z dnia 24 lutego 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Wolsztynie, ul. Drzymały 14, 64-200 Wolsztyn (dalej: Inspektorat)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Paweł Jaśkiewicz, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Wolsztynie (dalej: Powiatowy Lekarz Weterynarii) (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, sprawowanie przez Powiatowego Lekarza Weterynarii, w latach 2011-2013, nadzoru weterynaryjnego nad funkcjonowaniem ferm zwierząt² z terenu powiatu wolsztyńskiego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Wolsztynie sprawował nadzór nad fermami zwierząt poprzez realizację planowych i doraźnych kontroli. Kontrole te przeprowadzane były zgodnie z wytycznymi Głównego Lekarza Weterynarii, a pracownicy Inspektoratu egzekwowali wykonanie zaleceń pokontrolnych. Powiatowy Lekarz Weterynarii nie w pełni jednak zrealizował, w latach 2011-2012, plany kontroli ferm trzody chlewnej. Nierzetelnie sporządzone zostały ponadto sprawozdania Powiatowego Lekarza Weterynarii z realizacji zadań w latach 2012 i 2013.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zadania realizowane przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w odniesieniu do funkcjonowania ferm zwierząt

Opis stanu faktycznego

1.1. Powiatowy Lekarz Weterynarii, według stanu na grudzień 2013 r., sprawował nadzór nad funkcjonowaniem 2.060³ ferm zwierząt (1.956 ferm trzody chlewnej, 102 fermy drobiu i dwie fermy lisów), w tym 14 ferm wielkoprzemysłowych⁴.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Ferma w rozumieniu gospodarstwa utrzymującego zwierzęta, o którym mowa w art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342 ze zm.). Przedmiotem niniejszej kontroli było sprawowanie nadzoru nad gospodarstwami utrzymującymi: świnie, drób i zwierzęta futerkowe.

³ Dane wg Rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną prowadzonego przez Inspektorat.

W badanym okresie Powiatowy Lekarz Weterynarii przeprowadził kontrolę we wszystkich wielkoprzemysłowych fermach trzody chlewnej, a także we wszystkich fermach zwierząt futerkowych. W przypadku wielkoprzemysłowych ferm drobiu, w badanym okresie trzy fermy były kontrolowane dwukrotnie, siedem ferm skontrolowano jednokrotnie, jedna ferma nie została skontrolowana (kontrolę w tej fermie przeprowadzono w 2010 i 2014 r.). Jedna ferma działalność rozpoczęła dopiero w drugiej połowie 2013 r.

Powiatowy Lekarz Weterynarii wyjaśnił, że nie przeprowadzał corocznie kontroli we wszystkich wielkoprzemysłowych fermach drobiu ponieważ kontrole przeprowadzone w latach poprzednich nie ujawniały w ich funkcjonowaniu żadnych nieprawidłowości, a ponadto był on zobowiązany do przeprowadzania kontroli w 5% gospodarstw z danego gatunku zwierząt, bez względu na liczbę zwierząt w gospodarstwie.

(dowód: akta kontroli str. 5-17, 98-99, 106-107, 112, 115-116, 192-193)

1.2. Powiatowy Lekarz Weterynarii, realizując zadania w zakresie nadzoru nad fermami zwierząt, postępował zgodnie z Instrukcją Głównego Lekarza Weterynarii z 2010 r.⁵ (dalej: Instrukcja w sprawie przeprowadzania kontroli). Typując gospodarstwa do kontroli, stosowano dobór losowy (50%) oraz celowy (pozostała część). Przy doborze celowym kierowano się m.in.: analizą ryzyka przeprowadzoną w oparciu o wielkość pogłowa, zmianami w liczebności stad, zmianą właściciela, wynikami poprzednich kontroli, liczbą padłych zwierząt w roku poprzednim. Instrukcja ta określała również szczegółowy sposób postępowania przy przeprowadzaniu kontroli w zależności od rodzaju zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie. Zawarto w niej również wymóg przeprowadzenia kontroli w 5% gospodarstw z terenu powiatu, niezależnie od liczby utrzymywanych zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 18-93)

1.3. Opracowane przez Powiatowego Lekarza Weterynarii okresowe plany kontroli na lata 2011-2013, uwzględniały kontrole ferm trzody chlewnej, drobiu (w tym ferm wielkoprzemysłowych) oraz ferm zwierząt futerkowych. Podstawą sporządzenia tych planów były wytyczne zawarte w Instrukcji w sprawie przeprowadzania kontroli. Zgodnie z wyjaśnieniami Powiatowego Lekarza Weterynarii, opracowanie planów kontroli było poprzedzone analizą ryzyka wystąpienia nieprawidłowości w nadzorowanych jednostkach, jednakże analiza ta nie została udokumentowana ponieważ nie widziano takiej potrzeby. Jak wyjaśnił Powiatowy Lekarz Weterynarii przy typowaniu jednostek do kontroli brano również pod uwagę wyniki kontroli z lat poprzednich, wielkość produkcji oraz warunki utrzymania zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 18-93, 190)

1.4. Powiatowy Lekarz Weterynarii, w latach 2011-2013, przeprowadził łącznie 322 kontrole doraźne⁶ związane z: wprowadzeniem na fermach drobiu klatek zmodyfikowanych⁷ (19 kontroli), normami i wymogami wzajemnej zgodności (34 kontrole Cross-Compliance na fermach trzody chlewnej), zwalczaniem choroby Aujeszkyego u świń⁸ (122 kontrole), z grupowym utrzymaniem loch⁹ (82 kontrole),

⁴ W 2011 r. nadzorowano 1.671 ferm zwierząt (105 ferm drobiu, 1.564 ferm trzody chlewnej i 2 fermy lisów), w tym 11 ferm wielkoprzemysłowych, natomiast w 2012 r. nadzorowano 1.581 ferm zwierząt (105 ferm drobiu, 1.474 fermy trzody chlewnej i 2 fermy lisów), w tym 12 ferm wielkoprzemysłowych.

⁵ Nr GIWz.400/AW-46/2010 z dnia 23 sierpnia 2010 r. w sprawie postępowania powiatowych lekarzy weterynarii przy przeprowadzaniu kontroli gospodarstw utrzymujących zwierzęta pod względem dobrostanu zwierząt oraz raportowania o przeprowadzonych kontrolach gospodarstw utrzymujących zwierzęta pod względem dobrostanu zwierząt z elementami zwalczania chorób zakaźnych.

⁶ W latach 2011-2013 przeprowadzono odpowiednio 56, 187 i 79 kontroli doraźnych.

⁷ Na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie szczegółowych wymagań i sposobu postępowania przy utrzymaniu gatunków zwierząt gospodarskich innych, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz.344).

⁸ Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkyego (Dz. U. Nr 259, poz. 1765) oraz rozporządzenia Rady Ministrów

eksportem świń (27 kontroli), wystawieniem świadectwa zdrowia (23 kontrole), fermami brojlerów (10 kontroli), dochodzeniem epizootycznym u kur (4 kontrole), likwidacją wielkoprzemysłowej fermy trzody chlewnej (3 kontrole).

(dowód: akta kontroli str. 98-99, 106-107, 112, 115-116, 192-194)

1.5. W latach 2011-2013, Powiatowy Lekarz Weterynarii przeprowadził łącznie 293 kontrole planowe na fermach zwierząt, w tym 19 kontroli na wielkoprzemysłowych fermach zwierząt i 24 kontrole ferm zwierząt futerkowych¹⁰. Ich zakres obejmował kontrolę: warunków weterynaryjnych, dokumentacji leczenia zwierząt, minimalnych warunków utrzymania zwierząt, dobrostanu zwierząt oraz rejestracji i identyfikacji zwierząt.

Protokoły kontroli zawierały elementy określone w art. 19d ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej¹¹.

W wyniku kontroli wielkoprzemysłowych ferm zwierząt stwierdzono m. in.:

- na fermach trzody chlewnej brak miejsca do składowania środków dezynfekcyjnych; brak miejsca zapewniającego właściwe warunki do przetrzymywania produktów leczniczych weterynaryjnych; małą ilość środków dezynfekcyjnych; brak zabezpieczenia przed dostępem zwierząt innych niż utrzymywane w gospodarstwie;
- na fermach drobiu: niewystarczającą długość grzęd w klatce; za dużo kur w klatce; brak zabezpieczenia przed dostępem osób niepowołanych do miejsca składowania środków dezynfekcyjnych oraz do miejsca przetrzymywania produktów leczniczych weterynaryjnych; brak wpisywania godzin przyjęcia zgłoszenia oraz czynności weterynaryjnych w książce leczenia zwierząt.

W przypadku kontroli ferm zwierząt futerkowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

W każdym przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, hodowcę zobowiązywano do ich usunięcia (co było zgodne z art. 19f ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej), ze wskazaniem terminu w jakim powinno to nastąpić. Wszystkie nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli zostały usunięte przez prowadzących fermy, co zostało sprawdzone przez osoby przeprowadzające kontrole.

W dziewięciu przypadkach (na 19), kontrole wielkoprzemysłowych ferm zwierząt zostały przeprowadzone przez jednego pracownika Inspektoratu. Spowodowane to było, zgodnie z wyjaśnieniami Powiatowego Lekarza Weterynarii, brakami kadrowymi oraz absencją chorobową pracowników Inspektoratu.

(dowód: akta kontroli str. 98-99, 106-107, 112, 115-116, 192-193)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 2011 r. i 2012 r., Powiatowy Lekarz Weterynarii nie przeprowadził wymaganej liczby kontroli ferm trzody chlewnej, która określona została w pkt IV.1.1 Instrukcji w sprawie przeprowadzania kontroli. W 2011 r. przeprowadzono 10 kontroli, zamiast wymaganych 78, co stanowiło 5% gospodarstw trzody chlewnej na terenie powiatu. Natomiast w 2012 r. przeprowadzono zaledwie 5 kontroli, zamiast wymaganych 74. Spowodowane to było, zgodnie z wyjaśnieniami Powiatowego Lekarza Weterynarii, absencją chorobową pracowników merytorycznie odpowiedzialnych za przeprowadzanie tych kontroli (w 2011 r. i 2012 r. czynności kontrolne wykonywała

z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania i monitorowania choroby Aujeszkyego (Dz. U. z 2012 r., poz. 1440).

⁹ Por. przypis nr 7.

¹⁰ W 2011 r. przeprowadzono łącznie 46 kontroli planowych ferm zwierząt, w tym jedną kontrolę wielkoprzemysłowej fermy trzody chlewnej, dwie kontrole wielkoprzemysłowych ferm drobiu i sześć kontroli ferm zwierząt futerkowych. W 2012 r. przeprowadzono łącznie 81 kontroli ferm zwierząt, w tym osiem kontroli wielkoprzemysłowych ferm drobiu i 10 kontroli ferm zwierząt futerkowych (ponadto 3 kontrole doraźne wielkoprzemysłowej fermy trzody chlewnej związane z jej likwidacją). W 2013 r. przeprowadzono łącznie 166 kontroli ferm zwierząt, w tym cztery kontrole wielkoprzemysłowych ferm trzody chlewnej, cztery kontrole wielkoprzemysłowych ferm drobiu i osiem kontroli ferm zwierząt futerkowych.

¹¹ Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744 ze zm.

jedna osoba zamiast trzech) oraz bardzo dużą liczbą niezaplanowanych kontroli doraźnych ferm trzody chlewnej (w 2011 r. przeprowadzono łącznie 47 takich kontroli, a w 2012 r. takich kontroli było 166).

(dowód: akta kontroli str. 21, 98-99, 106-107, 115-116, 192, 194)

2. Sprawozdania z realizacji zadań w zakresie nadzoru weterynaryjnego, organizacji i stanu kadr w Inspekcji Weterynaryjnej (RRW-3) w 2012 r. i 2013 r., sporządzone zostały nierzetelnie. W sprawozdaniu za 2012 r., w Dziale 1D „Nadzór weterynaryjny”, w kolumnie 1 „Liczba podmiotów nadzorowanych”, w wierszu 3 wpisano „2”, a powinno być wpisane „3”. Natomiast w sprawozdaniu za 2013 r., w Dziale 1D „Nadzór weterynaryjny”, w kolumnie 1 „Liczba podmiotów nadzorowanych”, w wierszu 26 wpisano „49”, a powinno być wpisane „48” oraz w wierszu 27 wpisano „39”, a powinno być „38”.

Spowodowane to było, zgodnie z wyjaśnieniami Powiatowego Lekarza Weterynarii, błędną interpretacją sprawozdania.

(dowód: akta kontroli str. 106, 116, 192-193)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Ocena cząstkowa

2. Skargi i wnioski dotyczące funkcjonowania ferm zwierząt

Opis stanu faktycznego

W kontrolowanym okresie do Inspektoratu nie wpłynęły skargi lub wnioski dotyczące złego stanu sanitarnego w fermach zwierząt. Z kolei do Wielkopolskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii nie wpłynęły żadne skargi (odwołania) od decyzji Powiatowego Lekarza Weterynarii.

(dowód: akta kontroli str. 155-159)

W związku z powyższym, Najwyższa Izba Kontroli odstąpiła od oceny działań Inspektoratu w ww. zakresie.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Poznań, dnia 15 kwietnia 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Bartosz Tomczyk
st. inspektor k. p.

Dyrektor
z up. Grzegorz Malesiński
Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis